

از دست می‌رود، خیلی از اشتباهات مضر پیش می‌آید که جبران آنها گاهی خیلی مشکل هم می‌شود. به‌عقل فوق برای هر جریان اجتماعی مترقی و پیشرو فهم این شرایط و مخصوصاً تطبیق منضمات و شرایط مبارزات جهانی با امکاناتی مبارزات داخلی کار اصلی و اولی است.

قطعاً يك کار عملی در زمینه تهیه چنین نقشه‌ای که بتواند خطوط اصلی و فرعی استراتژی و تاکتیک مبارزه با حزب پیشرو را در برداشته باشد مستلزم مطالعات وسیع و عمیقی در کلیه شئون مختلف اجتماع ایران می‌باشد و این کار از حوصله يك مقاله خارج است اما به‌عده حزب ما است که چنین کاری را بکند و روی همین احساس است که از دوسال پیش اقداماتی در این زمینه شروع شد و اینک با جدیت خیلی زیادتری ادامه دارد. اما تا بدست آمدن نتایج این مطالعات که بایستی دقت زیادتری به مبارزات ما بدهد در این مقاله کوشش خواهد شد که برای طرح مسئله چند نکته مهم را یادآور شویم و نیز از یک جهت دیگر، یعنی درک موقعیت ایران در کادر مبارزات جهانی، که تأثیر مهمی در مبارزات اجتماعی ما دارد و گرچه نتیجه آن مطالعات تأثیر مستقیمی در این موضوع ندارد ولی مطالعه و بحث روی خود این قسمت هم شاید نیکی از تمام کار باشد، این مقاله می‌تواند برای طرح موضوع مفید واقع شود. به اینجهت در این مقاله دو قسمت جدا از هم را مورد مطالعه قرار می‌دهیم:

- ۱- خصوصیات مبارزات طبقاتی در موقعیت امروزی جهان.
- ۲- شرایط خاص ایران و موقعیت مادر بین مبارزات جهانی.

خصوصیت مبارزات طبقاتی در موقعیت امروزی جهان

الف- تاریخ مبارزات زحمتکشان حاکی از تحولات عمیقی در تکنیک شرایط عمومی این مبارزات است. ترقی و تکامل صنایع و ایجاد وسائل ارتباطی تأثیر بسیار مهمی در چگونگی این مبارزات داشته‌اند. در شرایط صنعتی تعریف گذشته این مبارزات اولاً بعلت نبودن مناسبات و همبستگی‌های فزاینده و معنوی و ثانیاً بواسطه نبودن وسائل ارتباطی کافی بین ملل نمی‌توانسته است از کادر يك مبارزه محلی خارج شود و امروز به‌عقل زور:

- ۱- متمرکز شدن سرمایه‌ها و پیدایش واحدهای اقتصادی جهانی که در نتیجه سر نوشت توده‌های وسیعی را به يك رشته عوامل واحد مربوط می‌کند؛

زیادی در شرایط کشور عقب مانده داشته است. چه خود این مراحل با شرکت مؤثر کشور عقب مانده فراهم آمده، خواه ناخواه کشور عقب مانده را نتایج زیادی از تحول این مجموعه غایت می‌شود.

بعضی‌ها سوال می‌کنند آیا می‌شود از فراز برخی مراحل اجتماعی بپرید؟ جواب این سوال را بایستی در خصوصیت تحولات اجتماع سرمایه داری مثبت جستجو نمود. زیرا در شرایط اقتصادی امروز (امپریالیسم) هر کشور امپریالیست در مراحل عالی تکامل سرمایه داری مجبور می‌شود سرمایه‌های مولد به مستعمراتش صادر کند و این عمل باعث می‌شود که صنایع با تمام خصوصیات تکامل یافته خود در کشور عقب مانده وارد نشود. بنابراین طبیعی است شرایط تحول در این کشور عقب مانده با شرایط تحول در کشور متروپل به کلی تفاوت می‌کند. در متروپل سیرعادی تحول، فاشیسم و اختلافات سرمایه داری را با وجود آورده در صورتی که در کشور مستعمره بدون اینکه از نظر محلی استعداد داشته باشند رژیم سرمایه داری را با تضادهایی بیشتر از آنچه که در خود متروپل وجود دارد و بنابراین تحرك بیشتری به مستعمره می‌دهد، قبول کرده است. همین عامل بین کشور مستعمره و متروپل تضادی ایجاد می‌کند که خود یکی از عوامل مؤثر تحول است. به همین جهت نباید انتظار داشت که کشورهای عقب مانده و مستعمره، عین مدارجی را طی کنند که کشور متروپل گذرانیده است. چه مردود آنها توأمأ برای ایجاد يك تحول بایستی همکاری بکنند بنابراین خیلی روشن است که مستعمره عقب مانده بهیچ شکل نمی‌تواند از نتایج تحول بزرگی که در دستگاه سرمایه داری روی می‌دهد به مناسبت عقب ماندگی اش دور بماند.

در اینجا اهمیت همکاری پیشروان نهضت‌های اجتماعی در متروپل‌ها و مستعمرات و همبستگی سر نوشت توده‌های زحمتکش کشورهای صنعتی و ملل عقب مانده، بسیار آشکار می‌گردد.

(ما در همین روزها شاهد همکاری صمیمی توده‌های زحمتکش انگلستان و هلند و فرانسه در راه آزاد کردن ملل مستعمره این کشورها هستیم.)

ح- مبارزات حساب شنده
تکامل علوم مثبت دوش بدوش تکامل اقتصادی بشر و مبارزات شدید و عمیق اجتماعی و طبقاتی به بشر امکان داد که خود و اجتماع خود را بهتر و روشن تر بشناسد و به‌عنوان يك عالم، ناظر عملیات خود باشد. تجریبات ترون و فزاینده دور دراز مبارزات، زمینه‌ای بدست داد که بتواند مورد مطالعه قرار

خصوصیات مبارزات اجتماعی در شرایط امروزی ایران
حسین ملک

در مقاله زیرین آقای حسین ملک کوشیده‌اند تا شرایط مبارزه آزادیخواهان ایران را در کادر بین‌المللی روشن کنند. بدون تردید این مقاله همانطور که خود نویسنده چندبار در متن تصریح نموده‌اند نواقصی دارد و برخی از نظریات ایشان را نیز نمی‌توان بدون تعمق پذیرفت ولی از آنجا که این غوررسی در مسائل اجتماعی بخودی خود عمل سودمندی است ما از لحاظ جلب توجه رفقای حزبی، به‌رورد در نظایر این مباحثات بعد از آن مبادرت می‌ورزیم.

با وجود تمام کوشش‌هایی که در راه مشکل کردن مبارزات اجتماعی و توده‌ای در ایران بکار رفته هنوز يك تیوری مخصوصی مبتنی بر مطالعات علمی روی شرایط محیط ایران وجود ندارد.

مبارزاتی که تا کنون در ایران از طرف طبقات زحمتکش و محروم صورت گرفته است اگر آگاهانه بوده، روی اصول کلی مبارزات جهانی و اگر هم نا- آگاهانه بوده بدون داشتن يك تاکتیک حساب شده بوده است. فقط در این اواخر حزب توده ایران کوششی بکار برده که شرایط خاص ایران را در طرح- ریزی نقشه مبارزه خود در نظر بگیرد. ولی باید تصدیق کرد که به علت اشکالات زیادی از قبیل جوان بودن يك مبارزه آگاهانه منطقی، نبودن کادر کافی و غیره، این آرزوی حزب توده ایران که با تمال آرزوی تمام آزادیخواهان و مبارزین استقلال و آزادی ملت ما است نتوانسته است به هدف اساسی خود برسد. این نیز روشن است که بدون در دست داشتن شرایط محیط ایران در تطبیق امکان‌های مبادلات داخلی با مقتضیات مبادلات جهانی، ایجاد يك مبارزه صحیح و حساب شده غیر ممکن است. بدون در دست داشتن این شرایط نیز مبارزه پیش خواهد رفت ولی همانطور که هر اقدام بی نقشه کم بازده می‌دهد، در این نوع مبارزات نیز از همه امکانات استفاده نمی‌شود و خیلی موقعیت‌ها

۲- ایجاد طرق و وسائل ارتباطی وسیع که امکان ارتباطی دینولژیکی و تشکیلاتی و تاکتیکی را بوجود آورده؛

۳- تکامل نیروهای تولیدی و پیدایش شرایط سرمایه داری مستعمراتی که مستقیماً تمام مبارزات را در کشورهای مختلف در جهت معیشتی رهبری می‌کند و حتی سر نوشت ملل عقب مانده و مترقی را بهم مشروط می‌نماید؛

به این علل مبارزات طبقات زحمتکش و سایر در تمام جهان وابستگی نامی به هم پیدا کرده است. بطوریکه امروز دیگر بایستی از تمام این مبادلات به‌عنوان مبادله دیک دستگاہ صحبت کرد. بدون در نظر گرفتن این عامل مهم، هر گونه بررسی در اوضاع و شرایط داخلی ایران یا هر کشور عقب مانده یا مترقی دیگر بی‌نفع است. معضله نباید تصور کرد که تنها در نظر گرفتن موقعیت ایران در شرایط عمومی مبادلات جهانی می‌تواند راه مبادلات ما را تعیین کند. يك نفر مبارز اجتماعی بخوبی می‌داند که برای موفقیت در کار خود قبل از هر چیز بایستی بطور عمیق اجتماع خود را از تمام جهات و جنبه‌ها بشناسد ولی قطعاً این شناسایی بایستی با در نظر گرفتن شرایط محیط مبارزه‌ای که اوضاع و احوال جهان و مبارزه دیگر مبارزین اجتماعی مشخص آن است؛ مورد استفاده قرار گیرد.

نیاید امکان جهش‌های اجتماعی

ارتباط اقتصادی محکمی که بین متروپل‌ها و مستعمرات وجود آمده باعث گردیده که از نظر اجتماعی و مبارزات اجتماعی، ملل مترقی و عقب مانده و مستعمره به‌حدزیادی به یک دیگر مربوط شوند.

بطوریکه می‌توان آنها را در داخل يك دستگاه اجزائی دانست که هر گونه تحول اجباراً بایستی شامل همه آنها شود. در این دستگاه، هر تحول، مولود عواملی است که مربوط به هر دو قسمت می‌باشد. بنابراین، نتایج هر تحول نیز نمی‌تواند در یکی از این دو قسمت تأثیر کند در حالی که دیگری از این تأثیر بر کنار بماند. به همین جهت است که کشورهای مستعمره و لو خیلی هم عقب مانده باشند، با وجود اینکه ممکن است از نظر مراحل تکامل اجتماعی به پایه‌های بلندی رسیده باشند چون در جریان تحول مجموعه‌ای قرار می‌گیرند که در یک قسمت آن عالیترین مراحل تکامل سرمایه داری پیموده شده است و خود این مراحل تکامل تأثیر (عینی «ایزکیف» از لحاظ صنعتی شدن کشور عقب مانده و پیدایش کارگر مترقی و بالا آمدن سطح تولید، و ذهنی «سویژ- کتور» از نظر پیدایش جنبش‌های کارگری و برانگیخته شدن احساسات ملی)

آن کشور شده است غنی تر هستند و هم از نظر تعادل توای جهانی و کمک‌های مادی و معنوی که از کشور مترقی دریافت خواهند داشت. کوشش‌های بعدی در کشورهای دیگر برای هم‌آهنگ نمودن دنیای عقب مانده با مترقی‌ترین کشور جهان است. مبارزاتی که کشورهای عقب مانده برای ایجاد هم‌آهنگی در پیش دارند از خیلی جهات سهل‌تر و آرام‌تر است. روشهای انقلابی هر چند خصوصیت انقلابی خود را از نظر تبدیل مناسبات اجتماعی و تولیدی حفظ می‌کنند اما شدت خود را تا حدود زیادی از دست می‌دهند.

بعد از انقلاب کبیر ترانسه در حقیقت انقلاب سرمایه‌داری در جهان امری به وقوع پیوسته بود، دیگر کشورها فقط می‌بایستی خود را باین انقلاب و نتایج آن هم‌آهنگ می‌کردند. حالا هم نمی‌توان انتظار داشت که تمام کشورهای دنیا به مرحله سرمایه‌داری برسند و انقلاب بزرگ‌داری را بگذرانند تا این مرحله جنبه جهانی پیدا کند. چه در خود این مرحله (سرمایه‌داری) عقب ماندگی کشورهای زیادی، از شرایط حتمی است.

تعمیم آنچه که در بالا گفتیم روی ایران از تلافی هر جمعیت پیشرو و مبارز در ایران است. بدون یک چنین کاری و نیز بدون تکمیل آن از راه مطالعه وضع خاص ایران، مبارزه همانطور که در بالا گفتیم بی‌راندمان خواهد بود. در باین چند موضوع را از خصوصیات اجتماعی ایران طرح می‌کنیم و تکمیل آن را موقوف به نتیجه رسیدن مطالعاتی که در دست است می‌نماییم و سپس موافقت ایران را در کادر مبارزات بین‌المللی فقط مورد توجه قرار می‌دهیم. بدیهی است مطلب بسیار بزرگ است و این مقاله جز اینکه خطوط برجسته‌ای از یک طرح بسیار بفرنج را رسم کند کار دیگری نمی‌تواند انجام دهد.

ایران خمود و عقب افتاده

یک روز کشور ما بزرگترین و نیرومندترین کشور جهان بشمار می‌رفت و از دو امپراطوری بزرگ ایران و روم که در آن زمان در جهان حکومت می‌کردند، کشور ما هم از نظر قدرت و مترقی بودن تمدن و هم از نظر وسعت خاک و نیروی ارتشی در درجه اول اهمیت قرار داشت ولی حالا اینطور نیست و کشور ما در ردیف کشورهای بسیار عقب افتاده به شمار می‌رود. مقصود من از یادآوری دوران مجد و عظمت ایران باستان حماسه‌سرایی نیست. این زاعم بگوئیم که عواملی در کار بوده است که ما را از مسیر عادی پیشروی به سوی تمدن بیشتر باز داشته است و کشورهای دیگری هستند که روزی بسیار از ما عقب مانده‌تر

مبارزه در ایران زیر نفوذ استعمار

برای مطالعه شرایط مبارزه اجتماعی در ایران یک لحظه عامل سیاست استعماری را در ایران نباید از نظر دور داشت. مبارزه اجتماعی ما اینک در محیطی انجام می‌شود که سیاست استعماری تاریک و ریشه طبقه حاکمه ما و تا حدودی هم متأسفانه در سایر طبقات نمود کرده است. با وجود تنگروا و زخار عمیقی که مردم کشور ما نسبت به سیاستهای استعماری دارند معهودا برتری او را روی ایران «طبیعی» می‌دانند و خود را در مبارزه با آن ناتوان می‌بینند. بر خوردی که طبقات مختلف نسبت به سیاست استعماری دارند خیلی متفاوت است. همانطور که در بالا گفتیم عده‌ای از جوانان ما به علت احساسات بی‌منطق شور و هیجانی خود و تحت تأثیر تبلیغات دامنه‌دار دستگاه دولتی گول ظاهر را به خوبی خورده و اصلاً عامل استعماری را در ایران نمی‌بینند.

۱- ما طبقه حاکمه - آنهایی که در دستگاه دولتی شرکت دارند و بست‌های حساس را اشغال کرده‌اند، طبق برنامه دقیق ناسد شده‌اند، لزومی ندارد ناسد آنها فقط از جنبه مالی باشد. بدون اینکه از کمکی مدارک کافی از جهت رسوائی‌هایش در دست نباشد امکان اینکه به مقامی برسد نیست. این سیاست عمومی مستعمره‌طلبان است در اداره مستعمراتشان. به این جهت کوچکترین امید به دستگاه حاکمه نمی‌توان داشت و امکان استفاده از این دستگاه نیز به هیچ وجه وجود ندارد. چه غرضی که به طرف یک جریان مترقی برداشته شود خواه ناخواه به ضرر کلی دستگاه است. من خود شاهد اسد شدن بهترین استعدادها در چند مورد بوده‌ام. در عین حال اشخاص بسیار معدودی یافت می‌شوند که در مقابل این فشار ایستادگی کرده‌اند. این مسووع را برای اینکه جای ترابافی نگذارد باشم نمی‌گویم. این افراد از تعداد انگشتان دیت تجاوز نمی‌کنند و علت اینکه موفق شده‌اند در دستگاه نفوذ کنند از این جهت بوده است که سیاست استعماری به خیال اینکه شاید آنها با رسیدن به مقامات عالی و سپس تهدید به از دست دادن آن مقام تسلیم شوند به آنها اجازه اجراز مقامات را داده، بعضی تسلیم شده و خیلی خوب ترفی کرده‌اند بعضی دیگر تسلیم نشده و در نتیجه طرد شده‌اند.

۲- تجار و سرمایه‌داران - بعضی حامدای این نظریه هستند که می‌توان سرمایه‌داران و تجار داخلی را تشویق کرد که بشیمان استقلال اقتصادی کشور بایند تا از این راه خود آن‌ها منابع بیشتری بیرون و آن سودی را که نفوذ اقتصادی بیگانگان در ایران می‌برد خود تصاحب کنند. این نظریه

گیرد. این‌ها باعث شد که امروز علم اجتماع مثل هر علم دیگری متکی به یک سلسله تجربیات و ملاحظات باشد. در عین حال با کشف قوانین علمی که در تمام شئون طبیعت، منجمله اجتماع، یکسان حکم می‌کند، امروز دیگر علم الاجتماع و علم مبارزه زندگی مثل علم فیزیک و بیولوژی قابل اعتماد شده است. در گذشته احتیاجات مادی و شرایط محیط، مبارزاتی را کورکورانه به توده‌های زحمتکش تحمیل می‌کرد؛ ولی امروز دیگر این مبارزات کورکورانه و حساب نشده نیست. بلکه با فورمولها و قوانین علم الاجتماع به خوبی از موجود بودن شرایط معین می‌توان نتایج معین را پیش‌بینی کرد و برای تسریع آنها فعالیت نمود. امروز خیلی از مسائل بفرنج اجتماعی که روزی برای بشر جزء اسرار دست نیافتنی بود و همیشه او را در شک و تردید نگاه می‌داشت حل شده. بشر امروز با ایمان علمی به لزوم مبارزات اجتماعی و جهت‌پیشروی آن نگاه می‌کند. (آنهایی را که در جهت مخالف سیر طبیعی قرار دارند به این حساب نگذارید و لولاینکه از لوازم ضروری و نوع این مبارزات هستند.) از این گذشته تجربیات زیادی که از مبارزات گران قیمت توده‌های زحمتکش در گذشته بدست آمده گنجینه ذیقیمتی را بدست ما داده که جز باین قیمت گران و در مدتی به این درازی بدست نمی‌آمد. این گنجینه امروز ما را در هر مشکلی رهبری می‌کند. این گنجینه علم مبارزه، علم زندگی، و علم پیش‌بینی آینده است. بنابراین یکی از بزرگترین خصوصیات مبارزات طبقاتی در شرایط امروز جهان هشیاری این طبقات دنیگوتنگی و ایمان به لزوم مبارزه است.

د- مرحله اصلی تحول در جهان

وقتی شرایط مادی و زمینه‌های فکری پیدایش یک تحول بزرگ در مساعده‌ترین کشور مهیا شد، در آن کشور شدیدترین مبارزات بین عناصر مترقی و دستگاه حاکمه اجتماعی آن کشور در می‌گیرد. در این مبارزه بر حسب امکان‌های دنیایی عناصر نظیر، از کشورهای دیگر نیز شرکت می‌کنند. اگر این تحول در نوع خود برای اولین بار صورت می‌گیرد تمام جهان کهن برای تحفه کردن انقلاب به دستگاه حاکمه کشوری که دستخوش انقلاب شده است، از ترس دامنه‌دار شدن انقلاب و نفوذ آن در کشور خودشان کمک می‌کنند (انقلاب کبیر فرانسه و انقلاب اخیر). ولی پس از پیروزی یکی از بزرگترین خصوصیات این تبیل تحولات این است که راه را برای کشورهای دیگر صاف‌تر می‌کند. ملل دیگر، برای رسیدن به اهدافی که کشور اولی به آنها رسیده است احتیاج به مبارزاتی که در آن کشور شده است ندارند. چه هم از نظر تجربیاتی که در

بودند و امروز آنها پیشرو و مترقی هستند، پیدا کردن این علل و عوامل ما را برای بهتر شناختن محیط اجتماعیمان و تاریخ گذشته‌ای که باید آینده را روی آن بنا کنیم، کمک شایانی می‌کنند. ولی آنچه که هم‌اکنون مطرح است اینست که ما یک کشور عقب‌انتهای هستیم که شرایط محیط آن اجازه مبارزه در جهتی که مثلاً در فرانسه امکان دارد نمی‌دهد. در فرانسه یک طبقه کارگر صنعتی با خصوصیات طبقاتی مخصوص بخود، با سابقه تاریخی بیش از چهار صد سال و در عین حدود مبارزه جهت بدست آوردن حقوق کارگری وجود دارد که همه اینها زائیده شرایط صنعتی سرمایه‌داری فرانسه است. اما در ایران این عاملی بسیار ضعیف و دزغین حال جوان و کم تجربه و حتی عاری از خصایص معینی مربوط به این دوران است. کارگران اروپا و از جمله فرانسه نزدیک به صد سال است که با بحران اقتصادی و عواقب آن آشنا هستند. در حالی که در کشور ما هنوز یک بحران اقتصادی مهمی که مخصوصاً در امر تولید مؤثر واقع شده باشد پیش نیامده است. قطعی است که شکل مبارزات توده‌ای و اجتماعی در این شرایط متفاوت بسیار متفاوت خواهد بود. اما از این گذشته کشور ما بنا به یک سلسله علل تاریخی و اقتصادی از مدت‌های درازی است که دچار یک رخوت و سستی برای مبارزات اجتماعی شده است. بحث درباره این علل خارج از حوصله این مقاله است ولی قطعاً ما بایستی این علل را مطالعه کنیم. ولی همه می‌دانیم که توده‌های کشور ما خیلی به ندرت و سطحی در یک مبارزه جدی بر علیه یک عامل ناسد داخلی مبارزه کرده‌اند و تمام لشکر کشی‌ها و جنگ و جدال‌های داخلی نیز مربوط به مناقع خان‌ها و پادشاهانی بوده است که بدون در نظر داشتن هیچ مقصد اجتماعی به صرف نفع شخصی یا خیالیانی‌های ماجراجویانه صورت گرفته است. در این کشمکش‌ها توده‌های ما هیچگونه همکاری فکری نداشته‌اند.

قطعاً بایستی تذکر داد که جنبش‌های با ارزشی در طی تاریخ کشور ما صورت گرفته است. این جنبش‌ها، چه آنهایی که جنبه ملی داشته و چه آنهایی که جنبه طبقاتی داشته‌اند بیشتر در دورانی بوده‌اند که هنوز شورشها و تزل‌عام‌های چنگیز و دیگر مغولان نتوانسته بود روح مبارزه را در مردم کشور ما بکشد. ولی این جنبش‌ها به هیچ وجه مربوط به دوران اخیر تاریخ ما نیست. نهضت مشروطیت ایران نیز موضوعی است که مفضلاً بعدها درباره آن بحث می‌کنیم و خواهم دید که این نهضت نیز استثنا بزرگی از قاعده گفته شده ایجاد نمی‌کند.

به وجه مؤثری شکست خورده و در آمریکا وطن نوینش نیز، مخالفین جدی و سرسختی دارد.

۳- کشورهای خاوری اروپا پس از این جنگ از جنگال فاشیسم آزاد شدند و اینک برای پیشرفت اقتصاد و سیاست سوسیالیسم کمک بزرگی هستند.

۴- در باختر اروپا نیز با وجود سروصداهای زیادی که مبرمجین راه انداخته‌اند تکیه گاه‌های وسیعی در دست آنها نیست. در فرانسه مخالفین سرسخت و مبارزین جدی ضد ارتجاع نیرومندی زیادی دارند.

۵- در نتیجه جنگ خونینی که فاشیسم آلمان و شرکاء دیگرش راه انداختند بالاخره اسلحه بدست توده‌ها افتاد و در مستعمرات جنبشی عظیم برای استقلال و آزادی در گرفت و پیروزی‌های درخشانی نصیب ملل گردیدند. اندونزی آزاد شده، برمه تید و نوجیرهای زیادی را پاره کرد، هندوستان خود را تکانی داد، چین و هندوچین اینک با سرسختی می‌جنگند و ملل خاورمیانه با کوشش فراوان از استقلال خود دفاع می‌کنند.

۶- به همه اینها بایستی پیشرفت متصاعد تولید را در اقتصاد سوسیالیستی شوروی و خطر عظیم بحران‌های اقتصادی را در کشورهای سرمایه‌داری در نظر آورد.

۷- امپریالیسم جهانی به سرکردگی آمریکا خود را سریعاً و معجلاً بر علیه این پیشرفت عمومی آزادی در جهان مجبور به حمله می‌بیند. دست و پاهائی که در این زمینه شده است نتایج درخشانی به نفع ترسانیده.

۸- آمریکا و دیگر سرمایه‌داران جهان بلافاصله پس از پایان جنگ خواستند با تحریکات خود جنگ دیگری بر علیه شوروی برپا کنند.

اما عوامل ایجادکننده جنگ همه در دست آنها نبود و مقاومت ملل از این تحریکات جلو گرفت.

۹- پس از اینکه سیاست اتنی‌آسای تیزرومن مغری نشان نداد؛ سیاست دلار که از مدتی پیش حتی از زمان جنگ مورد استفاده قرار گرفته بود به پیش کشیده شد و اینک برنده‌ترین اسلحه امپریالیسم جهانی است که می‌خواهد فاشیسم را در همه جا مستقر کند و ملت‌ها را تحت انقیاد خود بکشد و جهانی را علیه شوروی مسلح سازد.

اما این سیاست هم موفقیت زیادی پیدا نکند. ولی این سیاست استراتژی جبهه ارتجاع جهان را برای پیروزی‌های این سیاست مشخص می‌کند. در تشریح این استراتژی وضع بالکان و خاورمیانه که ایران مانیز

صحيح نیست. هر چند ممکن است کسان بسیار نادری یافت بشوند که واقعاً تحت تأثیر احساسات میهن پرستانه چنین فکر کنند اما اینها استثنائاتی است که بهیچ وجه نمی‌توان روی آنها یک ناعده کلی را حساب کرد. زیرا سرمایه‌دار بیش از همه به منافع شخصی خود علاقه‌مند است. او حساب می‌کند بهترین و سهلترین راه این است که فروشنده کالای خارجی باشد یا برای خرید مواد اولیه دلالتی کند و از مزاحم و پشتیبانی آنها نیز برخوردار شود. مخصوصاً با در نظر گرفتن قدرت اقتصادی انحصارهای بزرگ جهانی و ضعف قدرت مالی ناچار خود را تسلیم آنها می‌کند. از این گذشته دولت هیچگونه مساعدت جدی در این راه نمی‌کند بلکه برای بکار انداختن سرمایه‌های تولیدی و حتی برای صدور به خارج اشکالاتی عیب و غریب می‌کند. پس چه بهتر است که تاجر پول خود را در راه خرید جنس از خارج و فروش آن در داخل با سود کلان صرف کند. بنابراین در بین این طبقه نه فقط نبایستی مبارزین جدی با استثمار را جستجو نمود بلکه بهترین و محکمترین پایگاه‌های سیاست‌های استعماری را در بین این طبقه باید جست.

قطعی است عوامل دیگری از قبیل ایلات، دهقانان، خورده مالکین... وجود دارند که هر کدام آنها دارای وضع خاصی نسبت به این مسئله هستند که بایستی مورد مطالعه قرار گیرند.

موقعیت ایران در شرایط خاص امروزی جهان

وضع کلی مبارزات طبقاتی را در شرایط امروزی جهان مورد مطالعه قرار دادیم؛ برای فهم موقعیت ایران بایستی این وضع کلی را روشن و مشخص کنیم. خطوط اصلی این وضع مشخص بقرار زیر است:

۱- مبارزات طبقاتی در کشور شوروی با دویت میلیون جمعیت و یک ششم خاک زمین به نتایج قطعی خود رسیده است. دیگر روسی‌های وجود ندارد که تزار در آن حکومت کند و پشتیبان نیرومندی برای تمام حرکات ضد انقلابی و ضد آزادی باشد. دیگر روسیه در «اتحادهای مقدس» شرکت نمی‌کند. دیگر نیروی آزادخواهان روسیه و مستعمراتش به عنوان نیروی کوچک یک غیررسمی به حساب نمی‌آید بلکه دولت کارگری شوروی یک پشتیبان مستحکم برای تمام نهضت‌های آزادیخواهانه جهان از اترانوسیه گرفته تا آمریکای باشد.

۲- فاشیسم آخرین اسلحه ارتجاع پس از زور آزمائی‌ها و جنگ و جدال‌ها و غیبت‌هایش از لحاظ ایدئولوژی محکوم شده و از لحاظ نظامی در اروپا

جزء آن است اهمیت بسزائی دارد.

باید نظر گرفتنی شرایط گفته شده در بالا، وضع ایران از نظر استراتژیکی بهتر روشن می‌شود. ایران کشوری است که از سالیان دراز یکی از بهترین تکیه گاه‌های امپریالیسم انگلستان بوده و در این اواخر در ضمن عقب نشینی عمومی انگلستان تقریباً تسلیم سیاست دلار گردید.

همانطور که در بالا گفتیم شرایط عمومی مبارزه در هر کشور عقب مانده بستگی تام به سیاست حاکم بر آن کشور دارد و چون سیاست حاکم بر کشور ما سیاستی است که امپریالیسم انگلستان و آمریکا می‌خواهند و اعمال می‌کنند، ما چاره‌ای جز تشریح این سیاست و وضع آن در مقابل عوامل مخالف و امکانات استفاده‌هایی که در این میان جنبش‌های داخلی ملت ما در شرایط خاص خود می‌تواند بکند، نداریم. به این دلیل در آخر مقاله چند سطر را جمع به این موضوع تخصیص می‌دهم و با وجود نقص‌های زیادی که درین خلاصه هست فعلاً بحث را تمام می‌کنیم.

در مقابل موقعیت فوق‌الذکر دولت شوروی هم سرحدات و قسمت‌های حساسی از خاک او در نزدیکی مرزهای ما و در تیررس مخالفین او که ممکن است در خاک ما بر علیه او خیالی درسز بخته باشند قرار گرفته است. این تقابل به کشور ما موقعیت استراتژیکی حساسی می‌دهد.

از این گذشته نفت کشور ما نظر مخالف ذی‌علاقه جهان را جلب کرده است و خود غامبل بزرگی در چگونگی وضع سیاسی و اجتماعی ما شده است. این دو عامل ما را در خط اول جبهه مبارزه دنیوی قرار داده است. به همین علت وضع و خصوصیت مبارزات اجتماعی ما شکل خاصی پیدا می‌کند بطوری که باید دشمنان ملت خود را که کاملاً به امپریالیسم جهانی تکیه داده‌اند بگوئیم و در نتیجه به منافع آنان لطمه بزنیم. موظف هستیم که از امکان دادن به تحریکات جنگ طلبانه بریزیم. همین موضوع است که کار ما را دشوار می‌کند. و ما را در مقابل وظائف سنگینتری قرار می‌دهد. اینها بودند خصوصیات کلی مبارزات اجتماعی کشور ما مخصوصاً در آن قسمت که مربوط به موقعیت ما در کادر مبارزات جهانی است.

قطعی است همانطور که وعده دادیم پس از مطالعه در شرایط خاص این کشور که خوانندگان مجله نیز می‌توانند ما را در این کار یاری کنند، می‌توانیم در نظریات خود تصمیمات لازمه را بپذیریم و نقشه کار خود را دقیقتر رسم کنیم.